

RADOSŁAW PUCHTA

**RADA STANU
JAKO ORGAN SĄDOWEJ
OCHRONY KONSTYTUCJI
WE FRANCJI**

Warszawa 2019

**Niniejsza publikacja ukazuje się jako tom LXI Studiów i Materiałów Trybunału
Konstytucyjnego, Monografie Konstytucyjne nr 7**

Redaktor prowadzący:

Krzysztof Budziło

Redakcja i korekta:

Biblioteka i Wydawnictwo Trybunału Konstytucyjnego

Projekt graficzny okładki serii:

Aldona Dawid

Recenzenci:

prof. dr hab. Maria Kruk-Jarosz

prof. dr hab. Mirosław Granat

Copyright by Trybunał Konstytucyjny, Warszawa 2019

ISBN: 978-83-87515-93-5

ISSN: 1426-1030

Wydawca:

Trybunał Konstytucyjny

00-918 Warszawa, Al. J.Ch. Szucha 12a

www.trybunal.gov.pl

Skład, druk i oprawa:

Mazowieckie Centrum Poligrafii

05-270 Marki, ul. Mikołaja Ciurlionisa 4

www.c-p.com.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	9
Wprowadzenie	11
Rozdział I. Rada Stanu we francuskiej tradycji ustrojowej	25
1. Geneza Rady Stanu	25
2. Znaczenie ustrojowe Rady Stanu w państwie napoleońskim	29
2.1. Rada Stanu jako centralny konstytucyjny organ władzy wykonawczej	30
2.2. Rada Stanu jako ośrodek kierowania procesem legislacyjnym i zarządzania aparatem administracyjnym	34
2.3. Rada Stanu jako organ właściwy do rozpoznawania skarg na działania administracji	39
3. Ewolucja pozycji ustrojowej Rady Stanu w latach 1814-1872	44
3.1. Rada Stanu za czasów monarchii konstytucyjnej	46
3.2. Rada Stanu II Republiki	52
3.3. Restytucja napoleońskiego modelu Rady Stanu	57
4. Rada Stanu w republikańskiej tradycji ustrojowej (1872-1958)	60
4.1. Rada Stanu w systemie ustrojowym III Republiki	61
4.2. Rada Stanu w systemie ustrojowym IV Republiki	66
4.3. Rada Stanu jako sąd administracyjny	68
5. Rada Stanu w systemie ustrojowym V Republiki	73
5.1. Konstytucjonalizacja kompetencji opiniodawczych Rady Stanu	75
5.2. Konstytucjonalizacja funkcji jurysdykcyjnej Rady Stanu	89
5.3. Konstytucjonalizacja zasady dualistycznej natury Rady Stanu	111
Rozdział II. Zadania i organizacja Rady Stanu w V Republice	119
1. Rada Stanu jako „rada państwa”	119
1.1. Udział w rządowym procesie prawodawczym	120
1.2. Udział w parlamentarnym procesie legislacyjnym	148
1.3. Inne formy realizacji funkcji doradczej	155

2. Rada Stanu jako najwyższy sąd administracyjny	160
2.1. Pozycja Rady Stanu w strukturze sądownictwa administracyjnego	161
2.2. Zakres kognicji Rady Stanu	166
2.3. Podstawowe środki dochodzenia ochrony przed Radą Stanu.....	177
3. Organizacja i skład Rady Stanu	200
3.1. Ustrój wewnętrzny	201
3.2. Członkowie Rady Stanu	208

Rozdział III. Kontrola przez Radę Stanu legalności aktów

władzy wykonawczej 213

1. Akt władzy wykonawczej jako akt administracyjny	213
2. Rodzaje aktów władzy wykonawczej podlegających kontroli	225
2.1. Akty reglamentacyjne	226
2.2. Ordonanse rządowe	239
2.3. Decyzje Prezydenta Republiki wydane na podstawie art. 16 Konstytucji z 1958 r.	251
2.4. Akty dotyczące stosunków dyplomatycznych i uczestnictwa w Unii Europejskiej	257
2.5. Akty podjęte w wykonaniu kompetencji nominacyjnych	275
3. Wzorce kontroli aktów władzy wykonawczej	280
3.1. Normy i zasady konstytucyjne	283
3.2. Wymagania wynikające z zobowiązań międzynarodowych	291
3.3. Normy ustawowe	304
3.4. Zasady ogólne prawa	306
3.5. Przepisy aktów reglamentacyjnych	315

Rozdział IV. Badanie przez Radę Stanu zgodności ustaw z aktami

o wyższej mocy prawnej 317

1. Zasada związania sądu administracyjnego ustawą	319
1.1. Kwestia związania sądu ustawą w orzecznictwie III Republiki	320
1.2. Kwestia związania sądu ustawą w orzecznictwie IV i V Republiki	329
1.3. Doktryna tzw. ekranu ustawodawczego	336

2. Sposoby i warunki uchylenia się od skutków niekonstytucyjnej ustawy	342
2.1. Kompetencja sądu do rozstrzygania o „istnieniu” aktu ustawodawczego	342
2.2. Koncepcja tzw. dorozumianej derogacji ustawy przez akt konstytucyjny	350
2.3. Koncepcja tzw. poszerzonego skutku decyzji Rady Konstytucyjnej	360
2.4. Metoda wykładni neutralizującej niekonstytucyjność aktu ustawodawczego	367
3. Kontrola zgodności ustawy z prawem międzynarodowym i unijnym	370
3.1. Stanowisko Rady Konstytucyjnej w sprawie charakteru kontroli konwencyjności ustaw	372
3.2. Stanowisko Rady Stanu w sprawie dopuszczalności sprawowania kontroli konwencyjności ustaw	380
3.3. Zakres kontroli konwencyjności ustaw	388
3.4. Znaczenie kontroli zgodności ustaw z aktami prawa międzynarodowego i unijnego	397
4. Kompetencja do stwierdzenia konstytucyjności ustawy	402
4.1. Udział Rady Stanu w procedurze pytań o konstytucyjność ...	404
4.2. Przesłanki nadania biegu pytaniu o konstytucyjność	410
4.3. Charakter kompetencji do stwierdzenia zasadności pytania o konstytucyjność	420

Rozdział V. Regulowanie przez Radę Stanu relacji między władzami konstytucyjnymi 429

1. Zakres ingerencji w relacje między władzami konstytucyjnymi	431
1.1. Ochrona kompetencji prawodawczych parlamentu przed ingerencją rządu	431
1.2. Ochrona kompetencji władzy wykonawczej	444
1.3. Regulowanie relacji ustrojowych wewnątrz struktury władzy wykonawczej	459
2. Granice ingerencji w funkcjonowanie władz konstytucyjnych	466
2.1. Akty rządzenia organów władzy wykonawczej	467
2.2. Akty organów władzy parlamentarnej i sądowniczej	479

Zakończenie 491

Bibliografia 501